

november 2008

autismegroep

groepstherapie voor
mensen met een
autisme-spectrum
stoornis (ASS)

informatie voor cliënten en
verwijzers

centrum voor autisme

dr. leo kannerhuis

verder met autisme

Autismegroep

Groepstherapie voor mensen met een autisme-spectrum stoornis (ASS)

Een aanbod op maat

Het Dr. Leo Kannerhuis kent een aanbod voor kinderen, jongeren en volwassenen met een autisme-spectrum stoornis (ASS) en hun directe omgeving (ouders en gezin, school, wonen, werk, vrije tijd). De kennis en ervaring wordt zo veel als mogelijk omgezet in een passend individueel aanbod, waarbij de hulpvraag van de cliënt leidend is. Door middel van onderzoek, marktverkenning en evaluatie van bestaand aanbod worden nieuwe behandelmethoden en modules ontwikkeld.

In aansluiting op de bestaande behandelmodule Therapie wordt nu ook psychotherapie in groepsverband aangeboden onder de naam 'Autismegroep'

Therapie in het Dr. Leo Kannerhuis

Mensen met Ass worstelen vaak met het 'anders' zijn. Praten over emoties of over wat hen van binnen beweegt, is lastig voor mensen met Ass. Therapie aansluitend op de specifieke hulpvraag en mogelijkheden van de cliënt, kan een waardevol hulpmiddel zijn om gebeurtenissen in het leven een plek te geven en beter te leren omgaan met jezelf en de omgeving.

De cliënt en zijn hulpvraag staan ook bij de invulling van therapie centraal. De therapie sluit zoveel mogelijk aan bij de vaardigheden en kennis die de cliënt al heeft ontwikkeld. Doel is dan ook om deze tijdens de therapie te versterken en uit te breiden.

Therapie is binnen het Dr. Leo Kannerhuis een poliklinische behandelmodule. Het kan, al dan niet gecombineerd met andere behandelmodules van het Dr. Leo Kannerhuis, worden ingezet. Ook kan het zijn dat de therapie een aanvulling vormt op een al lopende behandeling binnen een andere instelling. Therapie kan niet als losstaand worden gezien. Daarom wordt voordat de therapie start, gekeken naar de inbedding in de totale behandeling om te zorgen voor verankering in het leven van de cliënt.

In de Autismegroep wordt veel aandacht besteed aan het overdragen van informatie. Dit is nodig omdat therapie onderdeel is van een algehele behandeling. Maar ook voor het generaliseren (in de praktijk brengen) van wat in de therapie naar voren is gekomen. Contacten met het gezin of andere voor de cliënt belangrijke personen en met de verwijzer, zijn onderdeel van de therapeutische behandeling.

De Autismegroep, wat houdt dat in?

De Autismegroep is een vorm van *psychotherapie in groepsverband*. De therapie vindt plaats in een groep met een beperkt aantal deelnemers (meestal vier tot zes). De groep wordt begeleid door erkende therapeuten die gespecialiseerd zijn in de behandeling van autisme.

Tijdens de groepstherapie wordt aandacht besteed aan onderwerpen die een rol spelen in het leven van mensen met ass. De onderwerpen worden door de deelnemers zelf aangedragen. Binnen de groep werkt elke deelnemer aan persoonlijke doelen. Deze kunnen per deelnemer sterk verschillen. Het uitwisselen van ervaringen, en het uitwisselen van wat helpt, is vaak heel nuttig en leerzaam. Een belangrijk ander doel van groepstherapie is het leren van groepsprocessen.

De volgende onderwerpen kunnen aan bod komen:

- *Wat betekent het hebben van ASS voor mij?*
Het delen van ervaringen en praten over de gevolgen die autisme heeft in het dagelijks leven levert deelnemers veel praktische kennis op. Leg ik anderen bijvoorbeeld uit wat ik heb en zo ja, hoe doe ik dat dan?
We hebben het niet alleen over problemen maar ook over talenten, mogelijkheden en kansen.
- *Tegen welke problemen loop ik aan bij het inrichten van het dagelijks leven?*

Problemen die je bijvoorbeeld kunt tegenkomen in je werk, en hoe je daar het best mee om kunt gaan, worden besproken. Ook onderwerpen die te maken hebben met vrije tijd, zoals hobby's en dagbesteding komen aan bod. Maar ook zelfverzorging, voeding, het voeren van een huishouden en het omgaan met geld kunnen besproken worden.

- *Hoe ga ik met anderen om en hoe reageer ik op dingen die ik moeilijk vind?*

Ervaringen van deelnemers worden ingepast in thema's als: communicatie, vriendschappen en relaties, conflicten, problemen oplossen, voor je mening uitkomen, flexibiliteit, omgaan met seksualiteit en intimiteit.

Deelnemers worden gestimuleerd in de omgang met elkaar nieuwe ervaringen op te doen. De therapeuten verbinden de thema's die deelnemers inbrengen met hun ervaringen, waardoor vaardigheden worden uitgebreid.

Het is belangrijk dat iedereen zich binnen de groep veilig en op zijn gemak voelt. De therapeuten bewaken dit en maken met de deelnemers afspraken over de omgang met elkaar tijdens de therapie. Daarbij is het van belang dat deelnemers elkaar en elkaars privacy respecteren. Wat in de groep besproken wordt is alleen bestemd voor de deelnemers.

Voor wie is de Autismegroep?

Aan de Autismegroep kunnen mensen deelnemen die:

- een diagnose binnen het autisme spectrum hebben
- 18 jaar of ouder zijn
- in beginsel in staat zijn in een groep te functioneren
- reeds op de hoogte zijn van basale informatie omtrent ASS, bijvoorbeeld door het volgen van een basiscursus psycho-educatie
- willen leren van lotgenoten in een groep

Traject

Na ontvangst wordt de aanmelding gescreend op de aanmeldcriteria en op de volledigheid van de benodigde informatie. Cliënt en verwijzer ontvangen dan een schriftelijke ontvangstbevestiging. Als de cliënt op grond van de criteria in aanmerking komt voor de Autismegroep, worden afspraken gemaakt voor een kennismaking. Hierbij kan ook de verwijzer of de huidige hulpverlener worden uitgenodigd. In het kennismakingsgesprek worden de wederzijdse verwachtingen, de te bereiken doelen en wie op welke manier betrokken is, besproken.

De cliënt en de verwijzer ontvangen daarna bericht of de Autismegroep een passend aanbod kan bieden. Als de Autismegroep niet geschikt is, wordt een advies gegeven over alternatieven binnen of buiten het Dr. Leo Kannerhuis. Een positieve indicatie betekent dat de cliënt in de eerstvolgende te starten groep kan deelnemen. Doelen en manier van werken worden vastgelegd in een therapie- cq behandelplan, dat voorafgaand aan de start van de groepstherapie wordt besproken.

De groep komt wekelijks bij elkaar op het hoofdkantoor van het Dr. Leo Kannerhuis, de Dunoveste in Doorwerth. De bijeenkomsten vinden plaats in een aaneengesloten periode van twintig weken. Een bijeenkomst duurt steeds anderhalf uur.

Tussen de achtste en tiende week wordt er een individuele tussenevaluatie gehouden en wordt gekeken naar de persoonlijke doelen van de deelnemer aan de hand van het therapie- cq behandelplan. Aan het einde van de therapie vindt ook een individuele evaluatie plaats. Er wordt een afsluitende rapportage opgesteld en er vindt een overdracht plaats naar betrokken instantie(s) die de begeleiding zullen continueren. Ook de verwijzer en de huisarts worden geïnformeerd. Het eindverslag wordt tot slot opgestuurd naar de verwijzer.

Wie kan verwijzen?

De (huis)arts, een psychiater, GZ-psycholoog (verbonden aan een instelling voor geestelijke gezondheidszorg), Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), een GGZ- of een psychiatrische kliniek kan de cliënt aanmelden bij de aanmeldfunctionaris van het Dr. Leo Kannerhuis. Ook wanneer er al een andere module binnen het Dr. Leo Kannerhuis is ingezet (zoals klinische behandeling of deeltijdbehandeling) kan verwezen worden naar therapie als aanvulling hierop. Deze verwijzing dient wel overlegd te worden met de oorspronkelijke verwijzer.

Aanmeldcriteria

- Er is sprake van een stoornis in het autistisch spectrum, vastgesteld door een psychiater of GZ-psycholoog.
- Eén van de intelligentiefactoren is 85 of hoger; de verbale alsmede de sociale intelligentie is 70 of hoger.
- Er is sprake van een vastgelopen ontwikkeling waarbij het perspectief bestaat dat hierin door therapie verandering kan worden gebracht.

Hoe aanmelden?

De verwijzer meldt de cliënt aan bij de aanmeldfunctionaris. Cliënten die reeds gebruik maken van een andere behandelmodule binnen het Dr. Leo Kannerhuis kunnen intern worden doorverwezen.

Een aanmeldformulier kan als volgt opgevraagd worden:

- via de website: www.leokannerhuis.nl
- per e-mail: polikliniek@leokannerhuis.nl
- of telefonisch: 026 33 33 037

Op het aanmeldformulier staat vermeld welke informatie met de aanmelding meegestuurd dient te worden.

Het formulier en de bijlagen worden opgestuurd naar:

Polikliniek Dr. Leo Kannerhuis, Postbus 62, 6865 ZH Doorwerth.

Meer informatie nodig?

Van maandag tot en met vrijdag tussen 11.00 en 12.00 uur en op donderdagnavond tussen 19.00 en 20.30 uur kan telefonisch (026 33 33 037) contact opgenomen worden met een van de aanmeldfunctionarissen.

Een e-mail sturen kan natuurlijk ook: polikliniek@leokannerhuis.nl

VISIE EN MISSIE DR LEO KANNERHUIS

Het Dr. Leo Kannerhuis is een gespecialiseerd kinder- en jeugdpsychiatrisch ziekenhuis met een gedifferentieerd, vraaggestuurd zorg-/behandelaanbod voor mensen met een autisme-spectrumstoornis (ASS). Daarnaast is het Dr. Leo Kannerhuis een kenniscentrum voor consultatie, detachering, voorlichting, opleiding en onderzoek met betrekking tot autisme. Als top-referente instelling ziet het Dr. Leo Kannerhuis het als zijn taak om op een pro-actieve wijze bij te dragen aan het ontwikkelen en versterken van de autisme-hulpverlening in Nederland.

De missie van het Dr. Leo Kannerhuis is het bieden van optimale, specialistische behandeling en zorg aan mensen met een autisme-spectrumstoornis en hun directe omgeving (gezin, onderwijs, wonen, werken en vrije tijd). Getracht wordt de opgedane kennis en ervaring om te zetten in een passend individueel hulpaanbod. De cliënt met zijn hulpvraag is het uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van het zorgaanbod: hij staat centraal in dit proces.

Doel van de behandeling is -uitgaande van de individuele hulpvraag- het opheffen van de stagnatie in de ontwikkeling en het op gang brengen van de persoonlijke groei van de cliënt. Hierbij zijn zelfredzaamheidsvaardigheden, communicatieve en sociale vaardigheden belangrijke ontwikkelingsgebieden. Daarnaast is het van belang met de cliënt en zijn netwerk (ouders/verzorgers) te zoeken naar aanpassingen in de leefomgeving, zodat de mogelijkheden van de cliënt optimaal tot hun recht kunnen komen.

Uitgangspunt is het respect voor de eigenheid van de cliënt. Door middel van individuele en groepstherapeutische behandeling wordt beoogd te komen tot het verwerven van een zo groot mogelijke maatschappelijke zelfstandigheid en persoonlijke ontplooiing van de cliënt. Dit kan voor ieder individu verschillend zijn. Voor de een betekent dit een zelfstandiger en minder hulpbehoevend leven, voor de ander een betere contactvaardigheid binnen de eigen omgeving.

Houtsniplaan 1
Postbus 62
6865 ZH Doorwerth

Telefoon (026) 33 33 037

Fax (026) 33 97 487

E-mail info@leokannerhuis.nl

Web www.leokannerhuis.nl